

VELJESKANSOJEN KALEVALA

Kallion kirkko 5.9.2025

ESTONIAN NATIONAL MALE CHOIR

Mikk Üleoja

&

YLIOPPILASKUNNAN LAULAJAT YL

Pasi Hyökki

Kalevalan XVII runo: Vipusessa käynti

(1985)

Veljo Tormis (1930-2017)

Tenors: Olver Povel, Andrus Kirss

Basses: Andres Alamaa, Arno Jürjens

Kanteles: Tuule Kann, Kertu-Liis Önnis

Shaman Drums: Brita Reinmann, Ivo Lain,

Indrek Umberg, Robert Lehtma, Kaspar Ernesaks

Percussions: Margus Vaht, Kaarel Kukk, Karel Tohv,

Ott Indermitte, Rasmus Erismaa

väliaika

Runo 42: Sammon ryöstö

(1982)

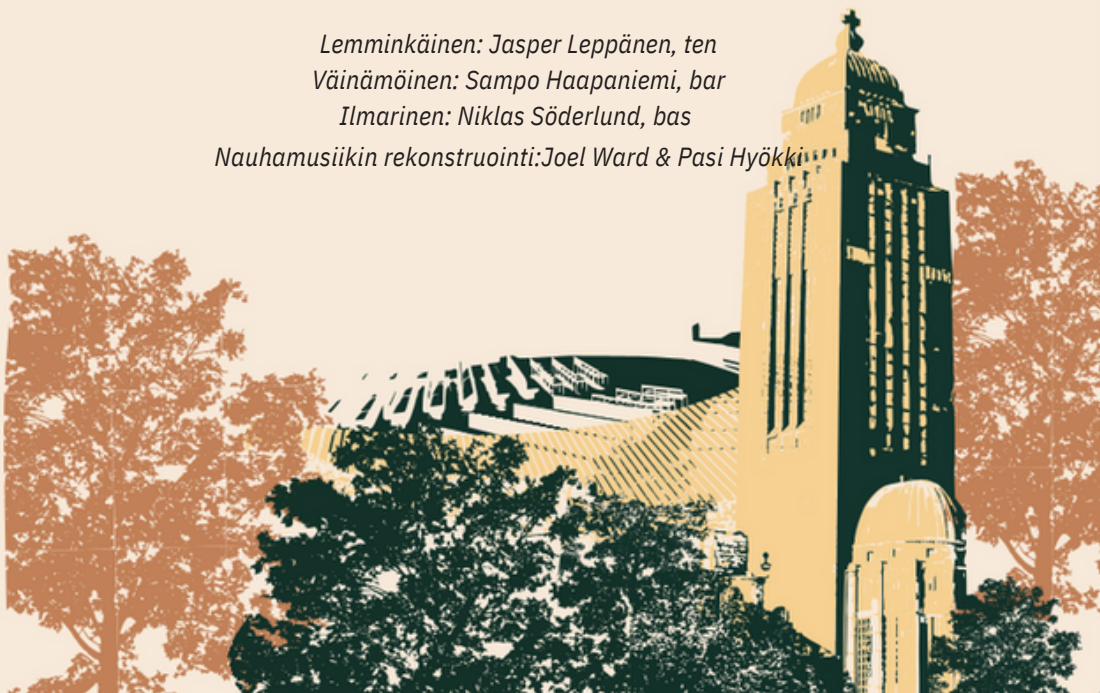
Einojuhani Rautavaara (1928-2016)

Lemminkäinen: Jasper Leppänen, ten

Väinämöinen: Sampo Haapaniemi, bar

Ilmarinen: Niklas Söderlund, bas

Nauhamusiikin rekonstruointi: Joel Ward & Pasi Hyökki

Mikk Üleoja graduated from the Estonian Academy of Music in 1997 as a choir conductor (class of Prof. Ants Üleoja) and completed his Master's Degree in music at the same place in 2004 (supervised by Prof. Toomas Siitan). He has sang in the World Youth Choir (1989–1992), Estonian National Male Choir (1994–1996), Estonian Philharmonic Chamber Choir (1996–2000), and in the Gregorian ensemble Vox Clamantis (1998–2011). Mikk Üleoja has been the conductor of the St. Michael's Boys' Choir, the chief conductor of the chamber choir Mattone and Kaarli Church Concert Choir, and taught conducting at the Viljandi Culture Academy of the University of Tartu. From 1998 to 2011, he worked as choirmaster of the Estonian Philharmonic Chamber Choir. Since the 2011/12 season, Mikk Üleoja is the Chief Conductor and Artistic Director of the Estonian National Male Choir.

Seven records have also been released with the conductor Mikk Üleoja, of which five were recorded together with the Estonian National Male Choir, these being In paradisum featuring the music of Galina Grigorjeva (2014), Galina Grigorjeva muusikat meeskoorile (2023), Te lucis ante terminum with the works of Henrik Ødegaard (2016), REGIRAM (2019) and Baltic Contrasts. Luule, see ei tule tuulest (Poetry, It Doesn't Come from the Wind, 2007), recorded with the Estonian Philharmonic Chamber Choir, received the 2007 annual award of the Cultural Endowment of Estonia; the album was also named the best choral record of the year. Galina Grigorjeva's In paradisum was voted Classic Album of the Year at the 2015 Estonian Music Awards (EMA). Mikk Üleoja was named the Conductor of the Year in 2014. In 2015, he and the Estonian National Male Choir received a national culture award for outstanding works reaching the public.

Honored with the Grammy Award (2004), the Estonian National Male Choir has made its way to one of the most unique musical collectives in the world. Constituting of 46 professional singers under the artistic direction of Mikk Üleoja, the ENMC's Compass reaches from renaissance music to arrangements and premieres of commissioned works of living composers. In 2025, the choir premieres 3 new male choir arrangements by Arvo Pärt among others. The Estonian National Male Choir has recorded for several renowned labels such as Toccata Classics, Ondine etc. In addition to a capella concerts and other musical collaborations, the ENMC is regularly invited by European leading orchestras and conductors to perform large-scale oratorical works.

Prologi (Enojuhani Rautavaara)

*Olipa kerran täällä meren aika, raudan aika, aseiden ja ryöstön aika!
Kaksi vuosisataa suolatuulta, usvaa, noitarumpua ja verta...*

*Näistä syntyy Suomi. Hitaasti ja sokeana niin kuin eläin, ulapan ja
metsän väliin.*

*Sillä idäntietä, pitkin Suomenlahden vettä tehdään Venäjää. Ja rieha,
valtiatar Mälarilla, kaitsee Itämerta.*

*Tuntematon on vain Pohjola: se on suolatuulta, usvaa, noitarumpua ja
verta...*

*Siellä on myös Sampo taikamyly, maailmanpatsas, vallan kilpi, sarana
taivaan, maailmanvuori...*

*Valta, rikkaus ja suuruus seuraa sitä joka Sammon omistaa. Vai - onko
se kuitenkin vain Pohjantähti? Polaris tavoittamaton?*

*Ja onnen kaipuu, täydellisyyden turha harhakuva? Ikuisen matkan
ikuisesti väistynä, ja kenties, olematon määränpää?*

*Elämän ja liikkeen synnyttäjä (sillä elämä on tahtoa), samalla kun se on
harhakuva, kuolema ja tyhjyys?*

*Silti: suurinta ja ainoata meissä on sen tavoittelu, siitä taistelu, sen
ryöstäminen omaksemme - vasten suolatuulta, usvaa, noitarumpua ja
verta...*

*Ja kun te tänään Polarista tavoitatte, kurottuen galakseja kohti,
uneksien universumien suuruutta ja viisautta, niin on matkan määrä
juuri Pohjola, se miesten syöjä, pimeä ja kylmä kylä, missä Sampo
hehkuu: Polaris tavoittamaton ja etäinen, onnen harhakuva, väistynä ja
kenties olematon...*

*Niinpä nähkääs: samaa tietä silloin kuljette myös te kuin nämä kolme
viikinkiä, Väinämöinen, Ilmarinen, Lemminkäinen: tietäjä ja seppä sekä
seikkailija - samaa tietä: suolatuulen, usva, noitarummun, veren tietä...*

Epilogi (Einojuhani Rautavaara)

*Paluu on menemisen hinta; Maksat kaiken... ei ole matkaa ilman
paluuta, ja kuolema on syntymisen hinta; mitään ei jää käteen - ja
sampo menetetään, tuhoutuu...*

*Jos menet kentaurien tähteen, Alfaan, niin valon nopeutta matkaasi teet
viisi vuotta. Kun palaat, hintana on vuosisata... ja matkasi on
menetetty, oman maailmasi ulkopuolella, ja olematon... ikuisen matkan
ikuisesti väistynä ja kenties olematon määränpä...*

*Siksi täytyy heidän Sampo menettää, kumpienkin; Kalevan ja Pohjolan.
- Ja eikö mitään jää?*

*Kannattaako siis nyt edes laulaa saavuttamatonta unelmaa?
Kannattaako laulaa menneen talven satamatonta lunta? -Kyllä! Kyllä!
Vain se kannattaa!*

*Elämä on yhtä loputon kuin näkökenttämme on rajaton, ja kun sen
laulamme, on se nyt jo täällä! Ikuinen siemen, unelman raunioiden
kappaleet, ne haudataan, ja unelma syntyy niistä uudelleen.*

*-Suurinta ja ainoata meissä on sen tavoittelu, siitä taistelu, sen
laulaminen omaksemme...*

Runo 42: Sammon ryöstö

Vaka vanha Wäinämöinen,
Toinen seppo Ilmarinen,
Kolmas lieto Lemmin poika,
Tuo on kaunis Kaukomieli,
Läksi selvälle merelle,
Lakeille lainehille

Tuonne kylmähän kylähän,
Pimeähän Pohjolahan,
Miehen syöjähän siahan,
10. Urohon upottajahan.
Kenpä tuossa soutajaksi?
Yks' on seppo Ilmarinen,
Sepä tuossa soutajaksi
Airoillen ylimmäisille,
Toinen lieto Lemminkäinen
Airoillen alimmaisille.

Vaka vanha Wäinämöinen
Itse istuihe perähän,
Laskea karehtelevi;
20. Laski halki lainehien,
Noien kuohujen kovien,
Lakkipäien lainehien
Vasten Pohjan valkamoita,
Ennen tiettyjä teloja.
Jopa tuonne tultuansa,
Matkan päähän päästyänsä
Vetivät venosen maalle,
Tempasivat tervarinnan,
Teloille teräksisille,
30. Valkamoille vaskisille.
Tulivat tuville tuosta,
Pian pistihe sisälle;

